

Гудзь О.Є., д.е.н., проф.;
Глушенкова А.А., к.г.н., докторант,
Державний університет
телекомунікацій

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ

У статті узагальнено, систематизовано та уточнено методологічні підходи щодо формування механізму управління інноваційним потенціалом підприємств в умовах викликів та запитів сьогодення, зокрема визначено мету, дизайн, структуру, елементи цього механізму, окреслено передумови його формування, ознаки ідентифікації та методологічні положення його побудови.

Ключові слова: механізм формування, інноваційний потенціал, телекомунікаційні підприємства

Постановка проблеми. Для того, щоб наявні технології, алгоритми, прийоми, методи, засоби, інструменти та моделі ефективно використовувалися у розробленні управлінських рішень та заходів, що сприяють управлінню інноваційним потенціалом, необхідний певний механізм, який координує й зорієнтовує їх використання у бажаному напрямі, забезпечуючи прогнозовану ефективність. У цьому контексті, Ю. М. Осипов переконував, що, „природа та все природне є організованим, організоване природне є механізмом, а механізм є системою організації системи, носієм та реалізатором організації, її процесом. Організація – одночасно і загальна та головна функція механізму, і результат його дії. Опис механізму – опис його організації та його дії” [7, с. 14].

Активне залучення поняття „механізм” до теорій інноватики та управління пояснюється наступними обставинами: зростаючою технологізацією управління; широким поширенням наукової експансії та конвенціональністю в певній галузі знань [12, с. 150]; саме механізм є засобом реалізації положень теоретичних підходів управління інноваційним потенціалом підприємства, трансформації його положень у практичну площину. Таким чином, актуальність пошуку методологічних підходів щодо формування механізму управління інноваційним потенціалом підприємств в умовах викликів та запитів сьогодення зумовлена наступним: механізм можна вважати комплексним інструментом, що синтезує різноманітні засоби, моделі, технології і передбачає їх використання за певним алгоритмом і за наявності визначених передумов; саме комплексність механізму дозволяє ефективно його застосовувати для регулювання складних систем, таких як інноваційний потенціал підприємства; незважаючи на різноплановість та складність побудови, механізм придатен для практичної реалізації; комплексність механізму сприяє використанню окремих його складових елементів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Виявлення сутності механізму управління інноваційним потенціалом, його ролі, структури та функцій знаходимо у дослідженнях зарубіжних і вітчизняних учених: О. Адаменко, О. Виноградової, В. Гейця, О. Гусевої, В. Зянько, С. Ілляшенка, Б. Мільнера, П. Перерви, М. Портера, Р. Солоу, П. Стецюка, К. Фрімена, Л. Федулової, Й. Шумпетера та ін. Їх наукові розвідки стали базисом нашого дослідження щодо розробки методологічних підходів формування механізму управління інноваційним потенціалом.

Метою статті є узагальнення, систематизація та уточнення методологічних підходів щодо формування механізму управління інноваційним потенціалом підприємств в умовах

викликів та запитів сьогодення, зокрема визначення мети, дизайну, структури, елементів цього механізму, окреслення передумов його формування, ознак ідентифікації та методологічних положень його побудови.

Виклад основного матеріалу. В інновації нині спостерігається певне тяжіння до формування та розвитку теоретичних підходів, тоді як методологічні підходи представлені досить вузько. Методологічними підходами традиційно визнається сукупність методичного інструментарію, засобів та технологій, які спільно використовуються у певному процесі.

Перш, ніж розпочинати узагальнення, систематизацію та уточнення методологічних підходів щодо формування механізму управління інноваційним потенціалом підприємств в умовах викликів та запитів сьогодення, доцільно окреслити контури предметного поля та визначити проблеми, що потребують дослідження.

Передусім проблемним щодо формування механізму управління інноваційним потенціалом підприємства з різноплановими завданнями вважаємо понятійний апарат, який пов'язаний з визначенням змістового наповнення, відмінностей, загальних властивостей та характеристик цього механізму. Потім, дослідження потребують контури функціонування механізму управління інноваційним потенціалом підприємства та алгоритми досягнення очікуваної ефективності його дії.

Тобто, категорія „механізм” завдяки її природі та широті змістового наповнення дозволяє системно представити інструментарій управління інноваційним потенціалом підприємства. Проте формування механізму управління інноваційним потенціалом має бути обґрунтованим, його підґрунтям мають бути певні методологічні конструкції. Якість (обґрунтованість, ефективність, глибина, масштаб, гармонійність) механізму управління інноваційним потенціалом підприємства зумовлюється змістовністю методологічних підходів, на основі яких він формується. Водночас, положення щодо формування механізму управління інноваційним потенціалом підприємства поглиблюють і розширюють постулати обраних методологічних підходів, завдяки чому теоретичні узагальнення, відбиваючи дійсність, трансформуються в механізм управління за допомогою інструментарію й методів його використання, а сам механізм управління сприяє розвитку методологічних підходів, їх уточненню та розширенню спектру їх застосування.

Сам термін „механізм” бере свій родовід від давньогрецького «μηχάνησις» – пристрій. „У різних науках, галузях діяльності, дослідниками та практиками вкладається у поняття „механізм” настільки різний зміст, що виникає питання, що не можна вважати механізмом” [10]. „У переносному сенсі поняття „механізм” тлумачиться як система, улаштування, що визначає порядок будь-якого виду діяльності” [13, с. 296]. Отже, у широкому тлумаченні механізм вважається системою, що складається із різноманітних числених елементів, які виконують визначені функції, завдяки чому механізм функціонує.

Розвиток категорії „механізм” відбувся завдяки формуванню і практичній реалізації концепції економічних механізмів (mechanism design theory), фундаторами якої вважаються нобелівські лауреати Л. Гурвіц, Р. Майєрсон і Е. Маскін [2]. Саме завдяки розвитку цієї концепції механізм почали широко використовувати в економічній, управлінській науці та інновації.

Нині, економічний механізм переважно визначається як „сукупність процесів, організаційних структур, конкретних форм і методів управління, а також правових норм, за допомогою яких реалізуються діючі в конкретних умовах економічні закони, процес відтворення” [8]. В. Столяров вважає, що у такому трактуванні, „економічний механізм представлений як щось саморушне у просторі та часі відповідно до певних закономірностей, які є розмитими, громіздкими, невизначеними і дуже складними для розуміння” [11]. Деякі вчені обґрунтовують, що „механізм є формою взаємодії окремих елементів (процесів), що дозволяє досягти цілей кожного елемента та їхньої сукупності в цілому”. І далі „...будь-який механізм є формою моделювання передачі інформації, її руху в економічних процесах, в соціально-економічних системах, в межах конкретних завдань, тобто там, де потрібна агрегація інформації індивідуальних елементів” [2].

Таким чином, доходимо, що визначення сутнісного наповнення, можливостей й характеристик механізму управління інноваційним потенціалом підприємства залежить, передусім, від мети і завдань підприємства щодо його інноваційного розвитку. Зміна завдань підприємства, його цільових установок кардинально трансформує функції, дизайн та структуру цього механізму. У нашому дослідженні об'єктом виступає інноваційний потенціал. Тому розглянемо його внутрішню сутність та зміст у контексті особливостей, принципів інтенсивності дії механізму управління. Багатомірність і неоднозначність сучасних підходів науковців до поняття „інноваційний потенціал” визначається внутрішньою його сутністю, в контурі якого він формується та в інтересах якого імплементується, а також його структурою та функціональністю.

„Інноваційний потенціал” можна трактувати як здібність системи до трансформації фактичного порядку речей в новий стан задля задоволення існуючих або нових потреб. Ефективне використання інноваційного потенціалу робить можливим перехід від прихованої можливості до явної реальності, тобто з одного стану в інше, від традиційного до нового.

Проте, інноваційний потенціал – це не просто показник, який характеризує стан підприємства, а категорія, яка одночасно відображує сутність методологічних основ безлічі реальних процесів і явищ. Саме такий підхід дає можливість адекватно відображати не певну ситуацію чи певні відносини, але і процеси, тенденції їх розвитку і, таким чином, ефективність функціонування підприємства загалом. Тобто, інноваційний потенціал окреслює можливості підприємства до зміни, удосконалення, розвитку. Таким чином, під інноваційним потенціалом підприємства розуміємо взаємозалежні та когерентні інноваційні ресурси, які можуть бути активізовані під впливом ендогенних та екзогенних чинників, необхідні та достатні у певний період часу для створення, комерціалізації та використання новацій, що дозволяють отримати нові якості для досягнення стратегічної мети.

Інноваційний потенціал є цілісною та динамічною соціально-економічною системою, яка складається із сукупності елементів різного ступеня складності та організації. Зокрема, Д.І. Кокорін [1] уточнює змістове наповнення інноваційного потенціалу через сутність його складових, а саме явних і латентних, використаних і невикористаних можливостей для досягнення кінцевої інноваційної мети, а також структурну характеристику як сукупність науково-технічних, технологічних, інфраструктурних, фінансових, правових, соціокультурних та інших можливостей, які забезпечують сприйняття та реалізацію новацій.

Структура інноваційного потенціалу може бути представлена єдністю трьох його складових, які співіснують взаємно, передбачають і зумовлюють один одного та виявляються при використанні як його триєдина сутність: ресурсного забезпечення, організаційно-технологічного механізму та компетенції.

Цікаво, що низка країн, що мали й мають значно менший інноваційний потенціал ніж Україна, розвиваються набагато швидше, причому переважно на основі інновацій. Нині на українських підприємствах домінуючими є виробництва третього та четвертого технологічних укладів (частка яких становить близько 80 %), а п'ятого (6-8% загального обсягу виробництва) та шостого технологічних укладів (1-3%) частки мізерні.

Створенням і використанням передових технологій та об'єктів права інтелектуальної власності, а також використанням раціоналізаторських пропозицій займалися лише 7,1 % підприємств. У країнах Великої сімки кількість підприємств, які впроваджують інновації становить 70–80 % [14, с. 22]. Нині, „щоб втримати конкурентоспроможну позицію, все більше підприємств розробляють нові бізнес-моделі, підкріплюючи свої нововведення стратегічним інструментарієм” [15, с. 2].

Фактично, механізм управління інноваційним потенціалом підприємства являє собою обмежену сукупність взаємозалежних елементів, взаємодія яких забезпечує перебіг інноваційного процесу відповідно до визначених характеристик і отримання бажаних результатів.

Механізм управління інноваційним потенціалом визначає стан інноваційної діяльності та забезпечує виконання інноваційних завдань у контурі певних параметрів.

Результат дії механізму управління інноваційним потенціалом – управлінські рішення, ухвалені заходи щодо активізації інноваційних процесів та розвитку інноваційного потенціалу. Зрештою дія механізму управління інноваційним потенціалом підприємства змінює умови інноваційної діяльності підприємства для набуття бажаного рівня інноваційного розвитку підприємства.

Метою механізму управління інноваційним потенціалом підприємства вважаємо активізацію інноваційних процесів та сприяння інноваційному розвитку підприємства.

За своєю природою механізм управління інноваційним потенціалом підприємства вважається інформаційно-комунікаційним, тобто його базисом є рух інформаційних потоків та канали й ланцюги комунікацій, а результатом його функціонування – управлінські рішення та реалізація певних заходів. За характером функціонування цей механізм є дієвим, оскільки завдяки його впливу здійснюється інноваційна діяльність, протікають інноваційні процеси, відбувається розвиток інноваційного потенціалу підприємства. Дія механізму управління інноваційним потенціалом підприємства за часовими та просторовими характеристиками є різноплановою: деякі методи, технології, засоби використовуються безперервно, а інші – дискретно, за наявності певних викликів та передумов.

Розмаїття інноваційних процесів, множинність їх форм, інтенсивності, та видів, різноплановість наслідків реалізації та ефективності, їх мультиплікативний характер, переконує що комплекс керованих організаційних, технологічних, економічних, правових заходів, що складають зміст забезпечення інноваційної діяльності підприємства, має бути упорядкованим. Вочевидь, є кілька ознак його упорядкування, проте більш раціональною з них вважаємо функціональну, що обґрунтовує використання методологічних підходів щодо формування механізму управління інноваційним потенціалом за функціональною ознакою.

Інноваційна діяльність підприємства є рушієм, локомотивом для механізму управління інноваційним потенціалом підприємства. Саме проблеми інноваційної діяльності вважаються пусковим сигналом для дії механізму управління інноваційним потенціалом підприємства. Входом до механізму управління інноваційним потенціалом підприємства у такій площині є інформаційні сигнали від інноваційної системи щодо невідповідності зусиль та результатів інноваційної діяльності підприємства очікуваним критеріям. Такий сигнал активізує механізм управління інноваційним потенціалом підприємства шляхом виявлення джерел проблемної ситуації в інноваційній діяльності.

Відповідно до таких сигналів у механізмі управління інноваційним потенціалом підприємства, діагностується інноваційна діяльність підприємства, визначається джерело відхилення та запускається кінематичний ланцюг певної функції механізму. У результаті на виході ухвалюється до реалізації комплекс заходів, виконання яких забезпечить бажаний рівень інноваційного розвитку підприємства.

Отже, механізм управління інноваційним потенціалом підприємства динамічно взаємодіє між підсистемами, елементами і суб'єктами за допомогою руху інформаційних потоків та комунікаційних ланцюгів і каналів. За результатами такої взаємодії ухвалюються рішення і реалізуються заходи щодо функціонування інноваційного потенціалу підприємства, управління ним або його розвитком. Саме рух інформаційних потоків у відповідному форматі та комунікаційні ланцюги і канали їх протікання є базисом синтезного поєднання алгоритмів, прийомів, методів, технологій, засобів, моделей та інструментів у механізмі управління інноваційним потенціалом підприємства. Увесь цей методологічний інструментарій використовуються для отримання, оброблення, накопичення та надання інформаційних потоків у заданому форматі за відповідними комунікаційними ланцюгами і каналами, що слугує для ухвалення управлінських рішень щодо забезпечення бажаного рівня інноваційного розвитку підприємства та його коригування.

Запропоноване окреслення функціонування механізму управління інноваційним потенціалом підприємства як динамічної взаємодії між підсистемами, елементами і суб'єктами за допомогою руху інформаційних потоків та комунікаційних ланцюгів і каналів слугує базисом обґрунтування дизайну такого механізму.

Дизайн механізму управління інноваційним потенціалом підприємства доцільно розглядати як окреслення векторів руху інформаційних потоків у заданому форматі за відповідними комунікаційними ланцюгами і каналами з урахуванням ресурсних і просторово-часових обмежень, структурних і функціональних взаємозалежностей і взаємозв'язків між підсистемами, елементами і суб'єктами.

Акцентуємо, що дизайн механізму управління інноваційним потенціалом підприємства буде не тотожним для різних підприємств. Він окреслюється не лише масштабами, особливостями інноваційної діяльності, розміром та галузевою належністю підприємства, але й специфікою компетентностей працівників, які забезпечують інноваційну діяльність, а тому може помітно відрізнятись в межах одного підприємства у різні часові періоди. Так, дизайн механізму управління інноваційним потенціалом підприємства буде трансформуватись відповідно до проходження ним етапів життєвого циклу чи у періоди стабільної діяльності та кризових потрясінь. Саме дизайн механізму управління багато в чому зумовлює якість управлінських рішень щодо розвитку інноваційного потенціалу підприємства.

Дизайн механізму управління інноваційним потенціалом визначає і його структуру. У структурі механізму управління інноваційним потенціалом доцільно розібратись, що слід вважати її ієрархічними рівнями та елементами. Науковці пропонують дуже різноманітні елементи у своїх дослідженнях. Так, елементами механізму управління інноваційним потенціалом у наукових публікаціях пропонують вважати наступні:

процеси, організаційні структури, конкретні форми і методи управління, а також правові норми [11];

методи і засоби впливу на економічні процеси [6];

планування і прогнозування, організація виробництва, економічне стимулювання, ціноутворення, фінансово-кредитний механізм [9];

засоби впливу, комплекс важелів, сукупність мотивів діяльнісної активності персоналу [5];

засоби впливу на керований об'єкт і технологія їхнього вибору [3];

елементи, відносини між ними та властивості, які виявляються в цих відносинах [4].

З огляду на означене, переконуємось, що для формування механізму управління інноваційним потенціалом підприємства мають означитись наступні передумови:

відсутність стихійності у застосуванні;

здатність забезпечити інноваційну діяльність підприємства, управління інноваційним розвитком;

наявність однозначних регламентів та зрозумілих правил обробки та форматування інформаційних потоків у заданому форматі за відповідними комунікаційними ланцюгами і каналами з урахуванням ресурсних і просторово-часових обмежень;

наявність чіткого дизайну;

автоматичність функціонування, перехід до „ручного управління” механізму лише у критичних, заздалегідь обумовлених випадках;

надійність, гнучкість та адаптивність механізму;

визначаються обмеження дії механізму, оскільки не можна сформувати механізм, який буде функціонувати за будь-яких умов;

результативність та ефективність дії механізму.

Ознаками ідентифікації механізму управління інноваційним потенціалом можна вважати наступні:

наявність сутнісно-змістової, операційної та праксеологічної компонент;

здатність виконувати інтеграційну, мотиваційну, гносеологічну та систематизовану функції механізму;

наявність регламентів, норми правил щодо обробки, форматування, маршрутів руху інформаційних потоків у заданому форматі за відповідними комунікаційними ланцюгами і каналами з урахуванням персоніфікації та ресурсних і просторово-часових обмежень.

Таким чином, формування механізму управління інноваційним потенціалом підприємства має ґрунтуватись на низці методологічних положень:

розробники та суб'єкти механізму управління інноваційним потенціалом підприємства повинні мати чітке уявлення про його можливості, вплив та прогнозовані результати;

результати впливу механізму управління інноваційним потенціалом підприємства залежать від зовнішніх та внутрішніх чинників, тому очікувані результати мають певну вірогідність відповідності;

здолати волатильність механізму управління інноваційним потенціалом підприємства можна за допомогою формування стандартних алгоритмів та технологій, які за будь-яких умов забезпечать ефективність інноваційної діяльності (функціонування і розвиток) і результативність самого механізму;

елементи і системи механізму управління інноваційним потенціалом підприємства, завжди залежать від впливу і компетенцій працівників, а тому їх поведінка як суб'єктів механізму завжди буде ірраціональною. Це ствердження, по суті, означає, що не існує повної об'єктивної інформації про взаємодію усіх елементів механізму, що перешкоджає чіткому прогнозуванню зусиль та бажаних результатів;

у механізмі управління інноваційним потенціалом підприємства внаслідок відчутного впливу персоналу щодо сприйняття різної інформації, її оцінки та розробки управлінських рішень і заходів щодо забезпечення інноваційної діяльності підприємства окрім ірраціональності поведінки доцільно враховувати концепцію розумного егоїзму персоналу підприємства.

Висновки. Здійснене дослідження дозволяє стверджувати, що, комплексним інструментом, що забезпечує успішне функціонування будь-якої інноваційної системи є механізм. Методологічним базисом формування механізму управління інноваційним потенціалом підприємства є концепція економічних механізмів у контексті досліджень Л. Гурвиця. Методологічний базис надав можливість розкрити сутність механізму управління інноваційним потенціалом підприємства, визначити передумови його формування, обґрунтувати ознаки його ідентифікації.

Розмаїття інноваційних процесів, множинність їх форм, інтенсивності, та видів, різноплановість наслідків реалізації та ефективності, їх мультиплікативний характер, переконує що комплекс керованих організаційних, технологічних, економічних, правових заходів, що складають зміст забезпечення інноваційної діяльності підприємства, має бути упорядкованим. Вочевидь, є кілька ознак його упорядкування, проте більш раціональною з них вважаємо функціональну, що обґрунтовує використання методологічних підходів щодо формування механізму управління інноваційним потенціалом за функціональною ознакою.

Методологічним базисом формування механізму управління інноваційним потенціалом на конкретному підприємстві є динамічна взаємодія між підсистемами, елементами і суб'єктами за допомогою руху інформаційних потоків та комунікаційних ланцюгів і каналів, що слугує і базисом обґрунтування дизайну такого механізму. Дизайн механізму управління інноваційним потенціалом визначає і його структуру.

Такий підхід дозволяє на новому рівні ідентифікувати та оцінювати механізм управління інноваційним потенціалом підприємства, формувати якісні практичні рекомендації для розвитку інноваційного потенціалу та раціонального його використання в кожному підприємстві.

Список використаної літератури

1. *Бизнес: Оксфордский толковый словарь. Англо-русский.* - М.: Прогресс-академия, РГГУ, 1995. - 734с.
2. *Измалков С. Б. Теория экономических механизмов (Нобелевская премия по экономике 2007 г.) / С. Б. Измалков, К. И. Сонин, М. М. Юдкевич // Вопросы экономики.* – 2008. – № 1. – С. 4-26.
3. *Механизм управления (методы и средства воздействия) [Электронный ресурс]: Лекция.* – Режим доступа: <http://5fan.ru/wievjob.php?id=7032>
4. *Механизм управления. Основное назначение механизма управления [Электронный ресурс] // EcoUniver.* – Режим доступа: <http://ecouniver.com/3790-mexanizm-upravleniya-osnovnoe-naznachenie.html>
5. *Механизмы менеджмента: средства и методы управления [Электронный ресурс] // Студопедия.* – Режим доступа: http://studopedia.ru/1_87286_mehanizmi-menedzhmenta-sredstva-i-metodi-upravleniya.html
6. *Оленич Я. Н. Развитие, влияние и значение теории экономических механизмов [Электронный ресурс] / Я. Н. Оленич.* – Режим доступа: http://www.rusnauka.com/9_KPSN_2011/Economics/14_84215.doc.htm.
7. *Осипов Ю.М. Основы теории хозяйственных механизмов / Ю. М. Осипов.* – М.: Изд-во МГУ, 1994. – 368 с.
8. *Райзберг Б. Хозяйственный механизм [Электронный ресурс] / Б. Райзберг, Л. Лозовский, Е. Стародубцева // Современный экономический словарь.* – Режим доступа: <http://www.smartcat.ru/Referat/atyelramnz.shtml>.
9. *Рзаев Г. І. Оцінка конкурентоспроможності підприємства в контексті його економічної безпеки / Г. І. Рзаев // Збірник наукових праць Луцького НТУ. Серія: Економіка та менеджмент.* – Луцьк: НТУ 2010. – Вип. 7 (26). – Ч. 3. – С. 67-77.
10. *Родік Т. П. Поняття адміністративно-правового механізму державного регулювання діяльності дендрологічних парків України / Т. П. Родік // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. Серія: Право та державне управління.* – 2013. – № 1. – С. 131-136.
11. *Столяров В. Экономический механизм социального страхования / В. Столяров, Л. Васечко [Электронный ресурс] // Экономический факультет.* – Режим доступа: <http://efaculty.kiev.ua/analytics/str/3/>.
12. *Шульженко Л. Є. Економічна безпека стратегічного альянсу: системний підхід : [монографія] / Л. Є. Шульженко.* – Луганськ: ТОВ «Промдрук», 2014. – 318 с.
13. *Энциклопедический словарь / [гл. ред. Б. А. Введенский].* – М.: Сов. энцикл., 1964. – Т. 2. – 736 с.
14. *Шнипко О. Інноваційне становище України: Проблеми та перспективи / О. Шнипко // Вісник Національного банку України.* – 2008. – № 2. – С. 22–24.
15. *Jay L. Abraham MetaMorphic Innovation: a Power Tool for Breakthrough Performance [Электронный ресурс] / Jay L. Abraham, Daniel J. Knight // Strategy & Leadership.* – 2000 – V. 28 – Режим доступа : http://www.ergen.gr/files/Metamorphic_Innovation.pdf

Гудзь Елена Евгеньевна, Глушенкова Анастасія Анатольевна. Методологические подходы к формированию механизма управления инновационным потенциалом предприятий. В статье обобщены, систематизированы и уточнены методологические подходы к формированию механизма управления инновационным потенциалом предприятий в условиях вызовов и запросов современности, в частности определены цели, дизайн, структура, элементы этого механизма, определены предпосылки его формирования, признаки идентификации и методологические предпосылки его построения.

Ключевые слова: методологические подходы механизм формирования, инновационный потенциал, предприятия

Gudz Olena, Glushenkova Anastasia. The methodological approaches to the formation of the mechanism of management of innovative potential of enterprises. The article generalizes, systematizes and specifies the methodological approaches to the formation of the mechanism of management of the innovative potential of enterprises in the conditions of today's challenges and inquiries, in particular, the purpose, design, structure, elements of this mechanism are defined, the preconditions of its formation, the identification of the signs and the methodological provisions of its construction are outlined.

Keywords: *methodological approaches, formation mechanism, innovative potential, telecommunication enterprises*